

REPUBLICA ARMENIA

UNIVERSITATEA VALERI BRUSOV, EREVAN

Nicolae Adrian HENȚ

Lectoratul de Limba Română din Erevan, Armenia s-a înființat în anul 2009, printr-un acord bilateral semnat între Institutul Limbii Române și Universitatea de Limbi și Științe Sociale „Valeri Brusov” și funcționează de zece ani fără întrerupere. Poporul armean are un deosebit respect pentru limba maternă, dar și o deschidere pentru a învăța limbile romanice și engleza, văzute ca un pas necesar în mult dorita integrare europeană. Armenii vorbesc aproape toți limba rusă fluent, tinerii mai ales vorbesc engleză, foarte puțini vorbesc franceză, italiană sau spaniolă. În acest context, studierea limbii române la Universitatea de Stat „Valeri Brusov” din Erevan a fost privită ca un lucru „exotic” de către mulți, însă, pe parcurs, s-a demonstrat aportul învățării limbii române la studierea comparativă a limbilor romanice incluse în aria curriculară a Facultății de Limbi Moderne.

Universitatea „Valeri Brusov” din Erevan este a doua ca mărime după Universitatea de Stat din Erevan, dar singura cu arie curriculară exclusiv umanistă. Facultatea de Limbi Moderne găzduiește șapte departamente separate, iar Departamentul de Limbi Romanice propune studenților armeni studierea unor limbi precum spaniola, franceza, italiana, portugheza și româna. Încă de la înființare, lectoratul s-a bucurat de sprijinul logistic al Biroului de Relații Internaționale al Universității „Valeri Brusov” din Erevan, care a contribuit la promovarea cursurilor opționale de limbă și cultură românească și a fost de acord ca toate orele de limba română să se desfășoare în cabinetul deschis de Ambasada României în Republica Armenia. De asemenea, Decanatul a repartizat spații pentru susținerea cursurilor opționale și a permis utilizarea mijloacelor audio-vizuale și a materialelor oferite de Institutul Limbii Române din București. Un rol important în difuzarea și promovarea activităților lectoratului l-au avut Decanatele și bibliotecile facultăților de limbi slave și asiatice, pedagogie, psihologie, științe sociale care, pe de o parte, au acceptat participarea studenților acestora la cursurile opționale de limba română, iar, pe de altă parte, au contribuit la difuzarea, în rândul studenților, a materialelor create în cadrul lectoratului prin *Cercul de Artă și Literatură*.

Până în anul 2017, limba română a avut statut de limbă a treia de studiu, curs obligatoriu cu 4 credite, pentru studenții de la specializarea Lingvistică. Începând cu anul 2018, printr-un lobby susținut, cu sprijinul Ambasadei României în Erevan și al Institutului Limbii Române, limba română a primit statutul de limbă a doua de studiu în cadrul programului de licență, cu 6 credite semestrial. Începând cu anul universitar 2019-2020, Senatul universității a decis ca limba română să fie predată, comparativ, și în cadrul programelor de Masterat, specializarea Filologie Romanică. Pentru o viziune de ansamblu asupra limbii și culturii românești, lectoratul armean propune studenților un modul separat, adiacent cursurilor de limbă, destinat exclusiv tematicii culturale și tradițiilor din România. Cursul de civilizație românească cuprinde trei mari componente: geografie, istorie, literatură. Începând cu anul 2016, a devenit o tradiție organizarea „Săptămânii românești”, manifestare în cadrul căreia profesori ai Universității „Valeri Brusov”, expați, armeni din zona culturală a capitalei au luat contact cu tradițiile și istoria poporului român. De asemenea, manifestările culturale organizate de lectorat, uneori împreună cu Departamentul de Limbi Romanice, au permis cunoașterea unor filme clasice și contemporane ale cinematografului românesc, descoperirea costumelor, dansurilor și tradițiilor poporului român. Activitățile din cadrul lectoratului au vizat și prezentarea unor obiceiuri ca Mărțișorul, sărbători precum Dragobete și

a unor tradiții răspândite într-o arie culturală mai largă și practicate atât de români, cât și de slavi, dar și serbări de Crăciun, Paști și Anul Nou, prin reliefaarea diferențelor și asemănarilor dintre obiceiurile din România și Armenia sau celelalte țări europene a căror limbă se studiază la Facultatea de Litere din Erevan.

Aceste activități au fost supervizate de cei doi lectori mandatați de Institutul Limbii Române: Maria Epatov, în perioada 2009-2016 și Nicolae Adrian Henț, între 2016 și 2019. Henț Nicolae Adrian este absolvent al Facultății de Litere și Arte din cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, cu master în limba și literatura română. În perioada 2013-2016, a fost lector la Universitatea din New Delhi, India.

Lectoratul din Erevan oferă studenților posibilitatea de a lua parte la „Cercul de Artă și Literatură”, unde sunt învățați să traducă texte poetice sau proză literară. Această experiență s-a concretizat în participarea studenților armeni din anii terminali la „Colocviul Internațional de Traduceri Lucian Blaga”, organizat de Universitatea din Sibiu. În toți cei trei ani în care au participat, studenții de la secția de limba română s-au remarcat prin rezultate deosebite : premiul I, Nona Petrosyan și Olga Gysian, premiul al II-lea, Edita Shahinyan și Shushanna Agababyan. Traducerile literare au constituit, în același timp, o modalitate de a face cunoscute, în spațiul academic din Erevan, diferite aspecte ale literaturii române, dar și o posibilitate de evaluare indirectă a cunoștințelor de limbă și a competențelor culturale.

La inițiativa Ambasadei României la Erevan, lectorul a dezvoltat un proiect de cercetare a identității culturale a grupului de etnici armeni care trăiesc în România, împreună cu Aram Mnatsakayan, fost student al Universității „Valeri Brusov” și colaborator pe probleme culturale al Ambasadei României în Erevan. Materialul adunat, înregistrat în fotografii, note sau video interviuri a fost folosit în evaluarea și interpretarea identității culturale, etnice și lingvistice a grupului de armeni care trăiesc în România și s-a concretizat într-o expoziție prezentată la Hotelul Marriot pe parcursul a trei zile, în vara anului 2018.

Împreună cu membrii Departamentului de Relații Internaționale, lectorul și câțiva studenți care studiază limba română au participat la un proiect intitulat „Tradiții de peste an în țările vorbitoare de limbi romanice”, proiect finalizat prin realizarea unui material video de două ore prezentat în cadrul „Summitului Francofoniei 2018”. De asemenea, în anul 2016, lectorul de limba română a mediat semnarea unui acord ERASMUS PLUS, între Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu și Universitatea „Valeri Brusov” din Erevan. Un alt proiect de succes l-a reprezentat semnarea unui acord de colaborare cu trei școli gimnaziale din Erevan, prin care elevii din clasele V-VII au putut frecventa, opțional, un curs de introducere în limba română, o dată pe săptămână.

Comunicarea constantă și eficientă între Ambasada României în Erevan, Institutul Limbii Române și cei doi lectori, proiectele culturale comune au condus la o mai mare vizibilitate a lectoratului de limba română în Republica Armenia și vor continua în anul universitar următor, odată cu vizita doamnei Daiana Cuius, Director General al Institutului Limbii Române la Erevan, prin introducerea limbii române ca limba secundară de studiu în cadrul programelor de Masterat și prin accesarea constantă a programelor Erasmus Plus, trei la număr, de către studenții de la limba română. Competențele culturale și lingvistice acumulate de studenți în cadrul cursurilor și al seminarelor se dezvoltă și sunt folosite prin continuarea studiilor în România, participarea la cursurile de traducători și colocvii internaționale, toate acestea având ca scop principal îmbunătățirea relațiilor de colaborare academică și culturală între România și Armenia. Astfel, lectoratul de limbă română din Erevan a contribuit, o dată în plus, la configurarea și funcționarea unui adevărat centru cultural românesc în această parte a Caucazului.

MISCELLANEA

Un merit deosebit în promovarea culturii române în toată zona de Est a Caucazului îl are un armean, sau cum îi place lui să i se spună, un „armromân”. Aram Mnatsakanyan este un fost student Erasmus Plus în România, care, în ultimii trei ani s-a implicat activ într-o serie de proiecte cu accent pe evidențierea patrimoniului cultural românesc în contextul diversității culturale din zona capitalei Erevan. În colaborare cu Ambasada României și accesând fonduri europene prin intermediul Fondului European pentru Cultură, Aram a inițiat, coordonat și implementat două proiecte majore care au implicat, o dată în plus, și lectoratul de limbă română din Erevan: primul, în martie 2018, intitulat „Mărțișorul”, a angrenat peste o sută de participanți și a constat în organizarea a cinci workshopuri simultane de prezentare, confecționare și expunere a mărțișoarelor tradiționale românești; al doilea, desfășurat în octombrie 2018, s-a concretizat într-un simpozion și expoziția „România prin ochii unui armean”. Sute de fotografii, materiale video și exponate au oferit o perspectivă proaspătă, originală și, sub multe aspect, inedită asupra celor două culturi.

Săptămâna românească la Erevan

Simpozionul „România prin ochii armenilor”

Conferința „România 100, Ambasada României din Erevan